

Jamie SHEA: România a luat parte la misiunea din Afganistan înainte de a deveni membră a NATO, cu o armată de profesioniști de primă clasă.

O AFACERE NETERMINATĂ

– Cu câțiva ani în urmă ați fost purtătorul de cuvânt al NATO, într-o perioadă foarte dificilă. Acum vedeți câteva state componente ale ex-Iugoslaviei, ca fiind nominalizate pentru a fi admise în NATO la summitul organizat anul acesta la București. Doriți să comentați această evoluție?

– Când am fost purtător de cuvânt în 1999, noi, ca aliați eram implicați într-o situație foarte complicată, într-un conflict cu Serbia, cu fosta Iugoslavia, apoi cu situația din Kosovo, când am recurs la o operație militară ce a necesitat o dislocare a 18.000 de militari ai NATO, în provincia kosovară, după confruntările etnice de acolo. Dacă noi comparăm situația de azi cu cea de atunci, acum este evident mult mai bună. Toate statele din acea regiune au relații cu NATO, inclusiv Serbia. Unele sunt în NATO, precum Slovenia, altele se pregătesc să intre în NATO, este cazul țărilor Albania, Macedonia și Croația, sau au început să activeze în cadrul Parteneriatului pentru Pace. Cred că întreaga regiune este acum pe drumul integrării euro-atlantice. Ceea ce constituie un semn pozitiv. Ne aflăm în situația în care un nou conflict nu se va mai produce în această regiune.

Al doilea nivel este cel al cooperării. Avem acum o formulă pentru cooperare. Am menționat-o – Consiliul NATO-Rusia. Există o serie de aranjamente de parteneriat. Și mai trebuie să vedem unde putem lucra împreună. De exemplu, în operații împotriva terorismului, de peace-keeping, de stabilizare, cum am acționat împreună în Balcani, în Kosovo, timp de mai mulți ani, pentru diminuarea efectelor unor dezastre naturale, pentru acțiuni utile în situații civile de urgență. Și acolo putem acționa împreună.

Al treilea nivel, desigur este acela că Rusia are un interes și NATO are propriul interes. Este normal ca Rusia să își apere viguros interesul și NATO de asemenea trebuie să arate clar despre regiune că este într-un fel de regim automat de funcționare, mai trebuie să lucrăm la asta.

TREI NIVELE

– În războiul dus în fosta Iugoslavia, erau foarte importante pentru NATO legăturile cu Rusia. Și astăzi există o preocupare privind relațiile cu Moscova. Puteți să ne oferiți detalii în această privință?

– Rusia este un factor major în Europa. O țară imensă. În ultimii ani s-a remarcat tendința sa de revenire, în termeni geostrategici, deoarece s-a înregistrat o creștere a încrederii în puterea sa. Relația bilaterală este una cheie, avem Consiliul NATO-Rusia, care a discutat și problema Kosovo. În mod concret, noi trebuie să operăm la trei nivele în relația noastră cu Moscova.

Primul este acela de a încerca să convingem Rusia că este în interesul fundamental al securității sale, ca și în cel al securității aliate, ca atunci când privim la terorism, la proliferare, la pericolele venind din state îndepărtate, din fanatisme religioase, din probleme etnice, noi avem interesul să lucrăm împreună. Trăim în lumea globalizării. Nici un stat, nici chiar unul mare și puternic ca Rusia nu poate să rezolve problemele singur. Trebuie să focalizăm atenția Moscovei spre interesul comun.

Al doilea nivel este cel al cooperării. Avem acum o formulă pentru cooperare. Am menționat-o – Consiliul NATO-Rusia. Există o serie de aranjamente de parteneriat. Și mai trebuie să vedem unde putem lucra împreună. De exemplu, în operații împotriva terorismului, de peace-keeping, de stabilizare, cum am acționat împreună în Balcani, în Kosovo, timp de mai mulți ani, pentru diminuarea efectelor unor dezastre naturale, pentru acțiuni utile în situații civile de urgență. Și acolo putem acționa împreună.

Al treilea nivel, desigur este acela că Rusia are un interes și NATO are propriul interes. Este normal ca Rusia să își apere viguros interesul și NATO de asemenea trebuie să arate clar despre regiune că este într-un fel de regim automat de funcționare, mai trebuie să lucrăm la asta.

acest pământ. Evident că este o relație complexă, importantă. NATO nu își va schimba atitudinea vizând Rusia. Asta înseamnă că vrem cooperare. Vom face tot ce depinde de noi, ca un partener dornic, ca această colaborare să fie viabilă.

DECIZIE LIBERĂ

– Între NATO și Rusia se află Ucraina. Acordați o atenție mare relației dintre Alianță și statul ucrainean. Care poate fi viitorul acestei cooperări?

– La un tangou este nevoie de doi parteneri. Așa spunem noi în engleză. Ceea ce înseamnă că oferta NATO vizând cooperarea pe linie de parteneriat este clară. Dar nu putem impune anumite lucruri Ucrainei. De exemplu, noi nu impunem altor state accederea în Alianță sau parteneriatul. Este decizia lor liberă. În Ucraina au avut loc alegeri și partidul care a venit la putere a decis că, pentru acest moment, nu dorește ca statul ucrainean să fie subiectul largirii Alianței sau să devină membru al Parteneriatului pentru Pace. Noi respectăm asta. Avem forme variate de cooperare, cu partea ucraineană, precum comisia NATO-Ucraina. Avem un plan de acțiune intensiv.

Chiar dacă nu vorbim de accedere avem o serie întreagă de lucruri practice de făcut. Și multe care ajută Ucraina să restructureze forțele armate și să le transforme. Asta va continua.

INTEGRITATEA TERITORIALĂ

– Între granița de Răsărit a NATO și cea a Ucrainei se află cetățenii Republicii Moldova. În Transnistria, după cum știți, Rusia este interesată să aibă o anumită situație. Care este punctul dumneavoastră de vedere privind un viitor pașnic în această zonă?

– Noi am făcut foarte clar punctul nostru de vedere, conform căruia ne dorim ca Rusia să își mențină angajamentele, luate la Istanbul, în

Jamie SHEA:

APROPIEREA TRANSATLANTICĂ, POLITICĂ ȘI MILITARĂ, ESTE CHEIA SUCCESULUI NATO

● **Interviu realizat de colonelul dr. Ion PETRESCU, cu directorul pentru politica de planificare, din oficiul coordonat direct de secretarul general al NATO**

1999, de retragere a forțelor și închidere a bazelor, atât din Georgia, cât și din Moldova. Dar și să ratifice acest tratat privind forțele convenționale în Europa. Care este legat de respectul Rusiei pentru angajamentele luate.

Noi suntem total angajați în ceea ce privește integritatea teritorială a Republicii Moldova. Această țară nu a ales încă să fie membră a Parteneriatului pentru Pace. Noi respectăm asta. Fiecare țară este liberă să aleagă dacă vrea sau nu să fie în Alianță, conform principiului de bază al securității europene. Am văzut la președintele Voronin și la guvernul moldovean un interes în cooperarea cu NATO, în dezvoltarea sau intensificarea formelor de parteneriat. Noi suntem deschiși la aceasta.

NATO nu este parte a negocierilor în ceea ce privește viitorul relațiilor dintre Transnistria și Moldova. Noi insistăm ca integritatea teritorială să fie respectată. În mod evident sprijinim integritatea teritorială a Republicii Moldova și o soluție poate fi găsită numai în acest cadru.

ADEVĂRUL FRANC

– Una dintre marile probleme ale NATO, azi, este Afganistanul. Care sunt îngrijorările dumneavoastră în această privință?

– Ne va lua timp. NATO nu face lucruri ușoare. Dacă dorești așa ceva nu e nevoie să devii membru al Alianței. Avem NATO pentru acțiuni dificile și una dintre ele este în Afganistan. Am văzut în Balcani că nu am avut peste noapte succes. Sunt necesari mulți ani pentru a construi securitatea, o guvernare solidă și instituții democratice, pentru a vedea economia relansată.

Desigur, în Afganistan, să spunem adevărul franc, am pornit de la un nivel foarte scăzut. Această țară, conform statisticilor ONU este una dintre cele mai sărace țări din lume și a trecut printr-un război civil care a fost de departe mai devastator, în privința pierderilor de vieți omenești și a distrugerilor materiale decât cel derulat în fosta Iugoslavia.

În mod clar, am pornit-o de jos. Dacă privim din această perspectivă, din 2003 – când am efectuat prima dislocare de trupe NATO, deci numai cu patru ani în urmă –, până acum s-a înregistrat un progres enorm – guvern ales democratic, prezența

femeilor în Parlament, o opoziție parlamentară reală, o presă liberă, cinci milioane de copii în școli, inclusiv fete, care nu aveau acces la forme de învățământ pe timpul regimului talibanilor.

Presă, da... Dacă aș fi jurnalist aș face la fel. Sigur că media se focalizează pe ceea ce se întâmplă rău. Niciodată pe ce merge bine. Știrea este dată de ceva negativ. Sunt dificultăți în partea sudică a Afganistanului. Oamenii se uită la aceste greutăți. Pentru că există probleme în sud, se trage concluzia că sunt peste tot. Trei sferturi din Afganistan sunt zone stabile, pașnice, unde oamenii reconstruiesc societatea, ridică clădiri, școli, fauresc drumuri și merg mai departe.

Pentru a răspunde concret la întrebarea dumneavoastră, scopul nostru, al Alianței este de a stabili zona sud, pentru ca reconstrucția să meargă mai departe. Talibanii sunt bine organizați, fiind localnici și, în plus, luptă de mulți ani. Deci opun o rezistență puternică. Dar nu am nici o îndoială că noi vom acționa pentru a asigura securitatea și stabilitatea în Afganistan. Teritoriul Afganistanului este fundamental pentru securitate. Trebuie să fim pregătiți să alocăm resurse și să fim răbdători.

MEMORIA AFGANILOR

– Sunt talibanii mai pregătiți la nivelul războiului mediatic?

– Partea slabă, într-un război, întotdeauna încearcă să exploateze lucruri prin care să câștige avantaje. Iar talibanii nu pot fi NATO pe câmpul de luptă, asta este clar. Ei recurg acum la bomba acționată de sinucigași. Este tactica celui laș, dacă vrei, pentru că ei duc un război nu împotriva NATO, ci împotriva afganilor, a populației civile, împotriva propriilor lor oameni. Aici este o parte a tragediei. În mod natural, ei caută să exploateze propaganda tipică unei bătălii, războiul undelor aeriene împotriva NATO și sunt foarte pricepuți în asta, îndeosebi pentru că ei au substanțiale plângeri. Ei se pot plânge că NATO a ucis o sută de civili într-un accident. Și desigur este mult mai dificil pentru noi să dovedim presei că nu așa au stat lucrurile. Pentru că este nevoie de investigații, de timp, pentru a stabili faptele. Talibanii pot sugera faptele fără să le... știe. Cred

că datorită noastră este să ne facem treaba mai bine în Alianță, punând pericolul Al Qaida nu numai în fața comunității internaționale, ci și al afganilor. Dar aceștia nu vor reînnoirea talibanilor. Au o memorie bună. Ei își aduc aminte cum a fost viața lor în regimul taliban. Însă trebuie să fim siguri că talibanii nu sunt capabili să pună în circulație minciuni pe care oamenii le pot crede, pentru că noi suntem prea încreți în reconstituirea faptelor.

MESAJ SOFISTICAT

– Trebuie să admitem că fiecare țară participată cu trupe în Afganistan, are propria strategie la nivelul presei naționale. Din nefericire, NATO nu are propria sa strategie la nivelul presei internaționale.

– Este adevărat că avem în Afganistan o largă coaliție a statelor membre NATO. În plus, avem 13 țări membre ale Alianței care participă la misiuni. Și este adevărat că trebuie să pierdem ceva timp pentru a coordona eforturile noastre cu aceste țări. Pentru că unele sunt mai implicate în reconstrucție, de exemplu în nord, prin trupe de menținere a păcii, altele participă la operațiile desfășurate în sud. De asemenea, avem o misiune sub drapel ONU, care este separată de NATO. Enduring Freedom se desfășoară în munți, unde sunt acțiuni antiteroriste. Mai multe misiuni se derulează în paralel. Pentru a asigura stabilitatea și reconstrucția, antrenamentul și contrainsurgența etc. Ceea ce înseamnă că este mai sofisticat mesajul decât în situațiile precedente ale acestui timp. Cred că ne îndreptăm gradual către o mai mare coordonare, o mai clară direcționare de către NATO a strategiei necesare în relația cu media.

ACȚIONĂM ÎMPREUNĂ

– Reîntorcându-ne în Europa – se discută mult despre transformarea NATO. Aveți noutăți în acest domeniu?

– Când vorbim despre transformarea NATO trebuie să spunem tuturor că Alianța este aceeași în privința principiilor fundamentale, care nu s-au schimbat. Noi protejăm securitatea cetățenilor noștri. Este ceea ce facem de la început, inițial cu descurajarea nucleară, apoi cu tancurile așteptând atacurile sovieticilor, cum a fost în Războiul Rece. Noi vrem să protejăm securitatea cetățenilor prin angajament, rezolvând problemele la sursa lor, acolo de unde

provin, precum în Afganistan și în Balcani. Sau confruntându-ne cu noi amenințări, bioterorism, securitatea energetică și războiul cibernetic. Dar este încă același NATO, care asigură securitatea nucleară.

Al doilea principiu este acela că noi acționăm împreună. Asta nu s-a schimbat. Am împărțit greutățile pe timpul Războiului Rece în Europa, am împărțit misiunile nucleare pe bătrânul continent, trebuie să împărțim frățește responsabilitățile în Afganistan. Împreună, toți laolaltă, este unul dintre vechile noastre comandanamente.

Al treilea principiu este faptul că noi avem mai mult succes dacă europenii și americanii cooperează. Dacă mergem singuri, nu vom câștiga. Am învățat acest lucru în secolul XX.

NATO este încă bazat pe principiul că apropierea transatlantică, politică și militară este cheia succesului. Atunci când vorbim despre transformare, nu aș vrea să vă dau impresia că reinventăm NATO, ca o organizație total diferită de organizația pe care o avem. Este doar o cale cum ne îndeplinim misiunea azi. Pentru că circumstanțele sunt diferite, s-au schimbat. Dar, fundamentale, condițiile succesului au rămas aceleași.

CREDIBILITATEA PE TERMEN LUNG

– Când erai purtător de cuvânt, în NATO se vorbea de relații publice. Dar acum s-a adoptat termenul de afaceri publice. Puteți să explicați această schimbare?

– Terminologia s-a schimbat. Avem nume noi pentru a face aceleași lucruri – să recunoaștem. Sensul meu despre relații publice în veacul XXI are o conotație, pentru mine, dacă vrei, comercială. Apetisantă. În ideea de a convinge oamenii să cumpere un anumit produs. Și uneori folosind nu cele mai obiective argumente. Deci, denumirea de afaceri publice pentru strategia ce ar trebui să o avem pune bază pe fapte, suntem onestți cu oamenii, nu este deloc vorba de propagandă. Noi construim sprijinul bazei pe faptul că îi tratăm pe semenii noștri ca oameni maturi, cetățeni inteligenți, cărora le dăm toate părțile poveștii. Le spunem: dacă tu știi partea rea, ca și cea bună, vei vedea că există un motiv. Ca în

desfășoară cea mai importantă operație a NATO, va fi una dintre prioritățile noastre.

În al doilea rând, trebuie să luăm o decizie asupra largirii NATO. Avem trei țări candidate, le-am menționat anterior. Sunt gata acum? Trebuie să aștepte un pic mai mult? Au realizat ceea ce le-am cerut? Acestea așteaptă un răspuns și noi le datorăm asta. Este necesar să avem o viziune mai clară cu privire la viitoarea largire a NATO. Ușile sunt deschise. Dar ce înseamnă asta din perspectiva modului în care se va dezvolta acest proces în următorii ani? De asemenea trebuie să o legăm de o strategie vizând continuarea mișcării tuturor statelor componente ale ex-Iugoslaviei, a tuturor țărilor din zona Balcanilor spre integrarea euroatlantică.

Al treilea aspect este legat de noile amenințări. Le-am menționat. Am spus-o clar că NATO nu poate fi o alianță focalizată pe o singură problemă – Afganistanul. Acesta este important, dar nu este singura amenințare cu care se confruntă populația. Avem securitatea energetică – și România a fost afectată în această privință. Apoi proliferarea. Avem nevoie de un sistem NATO pentru

O BUNĂ INSPIRAȚIE

– Soldații români acționează sub steagul NATO în Afganistan. Piloții noștri și-au îndeplinit misiunea de poliție aeriană în Lituania. Am avut marinari care au acționat în Operația Active Endeavour. Care este importanța participării militarilor din România în misiuni NATO?

– România a avut întotdeauna militari profesioniști. Asta a fost clar din momentul în care țara dumneavoastră a fost primită în Alianță, în 2004. Ați parcurs toate etapele Parteneriatului pentru Pace. România a luat parte la misiunea din Afganistan înainte de a deveni membră a NATO, cu o armată de profesioniști de primă clasă. Dar de asemenea este o țară care acceptă să împartă sarcinile egal, nu doar pe cele mai ușoare, ci și pe cele mai dificile. Și, dacă nu greșesc, România este prezentă în fiecare misiune organizată de NATO azi. Astfel, noii membri pot furniza o bună inspirație membrilor mai vechi ai Alianței.

cred că credibilitatea pe termen lung constă în acest tip de strategie. Nu în propagandă sau... relații publice.

PATRU PLANURI DE ACȚIUNE

– Care sunt așteptările proprii privind rezultatele Summitului NATO, de la București?

– Patru lucruri trebuie să facem la București. Și le vom realiza pentru a face un summit de succes. Primul: să fim împreună și să ne reangajăm eforturile în privința Afganistanului. Să ne împărțim sarcinile, misiunile de antrenament al Armatei Naționale Afgane, să materializăm dorințele aliaților de a merge spre sud, deci nu doar a face lucrurile ușoare. Să fim pregătiți și pentru cele grele. Și apoi de opinia publică, noi avem nevoie de un plan de campanie, trebuie să punem la punct o strategie, să convingem publicul nostru că știm unde mergem, avem obiectivele și instrumentele necesare pentru a avea succes. Afganistan, unde se

rachete defensive – este cel mai bun răspuns. Atacuri cibernetice. Facem destul pentru contracararea lor? Putem contribui mai mult la lupta internațională împotriva terorismului? La București vom pune degetul pe rană, decidând cum vom face față la aceste noi amenințări.

În final, apropierea... înțelegerii. În Afganistan nu poți învinge fără trupe, nu poți avea succes fără trupele aliate, pe care le furnizăm, dar – și aceasta este problema, nu poți reuși doar cu NATO! Am descoperit în Balcani, succesul provine din parteneriatul stabilit între toate organizațiile importante – ONU, UE, Banca Mondială –, care merg spre o înțelegere comună a obiectivelor. Optând pentru o cale, și cu viteza cu care se desfășoară acum lucrurile cu organizațiile menționate, cred că în pregătirea și pentru cele grele. Și apoi de opinia publică, noi avem nevoie de un plan de campanie, trebuie să punem la punct o strategie, să convingem publicul nostru că știm unde mergem, avem obiectivele și instrumentele necesare pentru a avea succes. Afganistan, unde se

Acestea sunt cele patru planuri de acțiune.

O POVESTE DE SUCCES

– Aveți un mesaj final?

– În primul rând sper că summitul va fi o ocazie pentru afirmarea măndriei naționale. Pentru că va fi o mare adunare a celor 26 de aliați, inclusiv câțiva dintre cei mai importanți oameni din lume. Anticipez că acolo vor fi și reprezentanții a câtorva state partenerie ale NATO. Vorbeam de măndrie, deoarece România, ca nou membru este gata, la nivel politic și managerial, să organizeze acest eveniment.

Este minunat că găzduim summitul. Nu numai din punct de vedere logistic, dar și din cel politic. Asta înseamnă că o țară importantă ca România va dobândi un avantaj fiind în apropierea Balcanilor, a Mării Negre, privind spre noile democrații din Est, despre care am vorbit. România poate să-și folosească poziția strategică pentru a influența agenda summitului și nu doar să propună în ce clădire se va ține acesta. Putem avea o poveste de succes pentru România și NATO.